

SZÍNHÁZI DÍSZÍTŐ, ZSINÓROS, BERENDEZŐ ÉS ALSÓGÉPEZET-KEZELŐ

SZAKMAISMERTETŐ INFORMÁCIÓS MAPPA

Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program
(HEFOP) 1.2 intézkedés

„Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztése”

SZÍNHÁZI DÍSZÍTŐ, ZSINÓROS, BERENDEZŐ ÉS ALSÓGÉPEZET-KEZELŐ

Feladatok és tevékenységek

Magyarországon a felvilágosodás korát megelőzően hivatásos színjátszásról nem beszélhetünk. Legkorábbi drámai alkotások a XVI. századból valók, pl. Bornemissza Péter Szophoklész-fordítása, Balassi Bálint Szép magyar komédiája. 1790-ben alakult meg Kelemen László vezetésével az első magyar színtársulat Budán. Az ún. második magyar színésztársaság 1807-től 1815-ig játszott a fővárosban, ezek a színészek valójában a Kolozsváron 1792-ben megalakult társulat tagjai voltak. 1815 után Kassa, Miskolc, Kolozsvár, Székesfehérvár adtak otthont a magyar színészeknek. Az 1837-ben megnyílt - előbb Pesti Magyar Színház - Nemzeti Színház jelentett végleges otthont a magyar színháznak a fővárosban. A múlt század színházi törekvései arra irányultak, hogy a színház bevonja a nézőket az előadásba, és önálló, sajátos színházi eszközökkel, látvány-, hang- és mozgáseffektusokkal dolgozó színházművészetet alakítson ki.

A mai színházak, előadások sikeréhez nagymértékben hozzájárulnak az alkalmazott technikai újítások, színpadi berendezések. A színházak sokszor a színpadi adottságaikkal tudnak elnyerni egy-egy komolyabb darabot. A nézők számára látványos előadások ma már elképzelhetetlenek díszletek, különleges világítási megoldások, változtatható színpadképek nélkül. A színpadi háttérmunka, a díszletek kezelése, építése, berendezések használatának biztosítása megfelelő felkészültségű szakembereket követel meg.

Melyek a jellemző feladatok, tevékenységek ebben a szakmában?

A színházi díszítő, zsinóros, berendező és alsógépészeti-kezelő feladatokat ellátó munkatárs, művelődési létesítmények, stúdiók, és szabadtéri színpadok díszletezéssel kapcsolatos feladatait látja el. Kezeli és üzemelteti a színpadszíntéri berendezéseket, a forgószínpadot, forgótárcsát, színpadi kocsikat, süllyedőt. Működteti a színpadi felsógépészeti elemeit, a díszlettartó hidakat, állványzatokat, függönymozgatókat, függönyöket és az egyéb színpadgépészeti rendszereket. Ellenőrzi a berendezések

működőképességét és biztonságát, ezeket rendszeresen karbantartja, szükség esetén javítja. Szállítja és beállítja a díszleteket, bútorokat, kellékeket. Szakszerűen ellátja a szállítással és beállítással kapcsolatos anyagmozgatási, kötözési és rögzítési feladatokat, gondoskodik a színpadi dekorációk, díszletek, bútorok biztonságos színpadra állításáról. A díszletkészítő műhely, illetve a műszaki munkatársak közreműködésével gondoskodik a díszletek, bútorok, kellékek kisebb javításáról és karbantartásáról. Az előadások alatt és közben rendezői utasítás alapján elvégzi a színpadkép-változásokhoz szükséges átrendezéseket.

Milyen anyagokkal, eszközökkel kell dolgoznia?

A színházi díszítő, zsinóros, berendező és alsógépészet-kezelő munkaeszközei elsősorban a színpaddal kapcsolatos színpadgépészeti berendezések, díszletek, díszletelemek. Felügyelete alá tartozik a színpadszínti forgószínpad, forgótárca, süllyedő, illetve a színpadi felsógépészeti rendszerek, díszlettartó hidak, állványzatok, függönymozgatók, függönyök, emelők. A szállításhoz használt emelő- illetve szállítóeszközök, az összeszereléshez használt szerszámok -csavarhúzók, fogók, villáskulcsok, kalapács, stb.- elengedhetetlenek a munkavégzéshez.

Hol végzi a munkáját?

Fő munkavégzési területei a színpad, alsó- és felsógépészeti helyiségek, járható díszlethidak, zsinórpadlás. A díszletezéssel kapcsolatos feladatok ellátásánál a díszletgyártó műhely, műszaki illetve díszletraktár. Tájéloadások alkalmával a befogadó színház színpadja illetve műszaki helyiségei.

Munkája során kikkel kerül kapcsolatba, kikkel van dolga?

Munkáját a műszaki, technikai személyzet közreműködésével végzi. A díszletek felépítése, beállítása miatt a rendezővel, díszlettervezővel, fény- illetve hangtechnikussal, színpadtechnikussal, szcenikussal egyeztet. Kapcsolatban áll a színpadtechnikussal, a díszletépítő műhellyel, a színház művészeti vezetésével, az előadások alatt a színészekkel. A gépészeti berendezések meghibásodása esetén szükség szerint javító, karbantartó külső cégekkel.

Követelmények

Milyen fizikai igénybevétellel, megterheléssel jár a munkavégzés?

A színházi díszítő, zsinóros, berendező és alsógépezet-kezelő munkavégzése során a díszletek szállítása illetve építése nehéz fizikai igénybevételként jelentkezik. A nagyobb díszletek súlya akár 50-150kg is lehet, ezeket kell szállítani, illetve emelni egyedül vagy segítséggel. A kézi működtetésű csörlős vagy csigas emelők, egyéb gépezeti berendezések használata a kar és a felsőtest erős megterhelésével jár.

Milyen környezeti ártalmakkal, hátrányokkal járhat a szakma gyakorlása?

A munkaidejét zárt helyen, külső környezeti hatásoktól mentes környezetben tölti. A felsőgépezeti, színpadgépezeti berendezések és rendszerek használata, zsinórpadláson magasban történő munkavégzés balesetveszély lehetőségét hordozzák. Az előadások hétfői illetve ünnepnapjaitól adódó munkarend, és a késői munkabefejezés ténye hátrányként említhető meg. Mozgásszervi megbetegedés és a por miatt az allergia is jelentkezhet.

Milyen egészségügyi követelményeket támaszt ez a szakma?

Fontos tudni, hogy minden foglalkozásnak szigorú egészségügyi alkalmassági feltételei vannak.

A fontosabb szempontok közül néhányat kiemelünk, tájékoztató jelleggel:

- jó látás,
- ép színlátás,
- teljes látótér és térlátás,
- jó egyensúlyérzék,
- karok, kezek, ujjak fokozott használata,
- együttműködés.

A foglalkozás gyakorlása során felmerülő kockázati tényezők:

- kézi anyagmozgással járó fizikai munka,

- tartós kényszertesthelyzet,
- közepesen nehéz fizikai munka.

Milyen egyéb tulajdonságok megléte kedvező ebben a szakmában?

A színpadkép kialakítása sok ember együttműködésén alapszik, így fontos a türelem és a kapcsolatteremtési képesség. Segíti a sikeres munkavégzést a jó térlátás, a fizikai teherbírás. Sok esetben a díszletek igen súlyosak, és azok rögzítése jelentős fizikai megterheléssel jár. A térlátás mellett a tér érzékelése igen kedvező tulajdonság, ami megnyilvánulhat a jó egyensúlyérzékekben, és a magasban történő munkavégzésben.

Milyen tantárgyakban kell jó eredményt elérni ehhez a szakmához?

Általános felkészültséggel végezhető a munka, segít, ha a fizika és testnevelés tárgyból jobb eredményt ér el, aki ezt a szakmát választja.

A színházi díszítő, zsinóros, berendező és alsógépészet-kezelő jelölt számára a képzés során fontos a színháztechnikai és színpadgépészeti, gépkezelési és kötözési ismeretek, színházi működéstan tantárgyak, illetve a színháztechnikai és színpadgépészeti gyakorlat.

Milyen érdeklődési kör a legelőnyösebb ebben a szakmában?

A műszaki és a művészeti érdeklődés egyaránt fontos ebben a szakmában. Emellett a gyakorlati beállítottság is segítheti a sikeres munkateljesítményt. A munka befejezettségének élménye estéről – estére megélhető, hiszen a színpadi háttérmunka következtében jön létre egy sikeres előadás. Mai rendezői felfogásban sokszor a színpad átrendezése is nyílt színen történik, ezért kedvelnie kell a nyilvánosságot is. A színházi díszítő zsinóros berendező és alsógépészet-kezelő érdeklődése az emberek felé is nyitott. Hiszen munkájával segíti, hogy az emberek kiléphessenek a hétköznapiokból, és a színház által teremtett világban tölthessék estéjükét.

Szakképzés

A színházi díszítő, zsinóros és alsógépezet-kezelő szakképesítés célja olyan szakemberek képzése, akik a színpadi gépeket és a színpadgépészeti rendszereket kezelik és üzemeltetik. Szállítják és beállítják a díszleteket, bútorokat, kellékeket. Szakszerűen ellátják a szállítással és beállítással kapcsolatos anyagmozgatási, kötözési és rögzítési feladatokat. Az előadások alatt és közben rendezői utasítás alapján elvégzik a színpadképváltozásokat.

Előképzettség

A képzésben való részvétel előfeltétele a nyolcadik évfolyam elvégzésével tanúsított alapfokú iskolai végzettség és szakmai alkalmasság.

Képzési idő

A képzés 50 százalékában gyakorlati oktatás folyik.

A képzés időtartama 200 óra.

A képzés elméleti és gyakorlat tárgyai

Színpadi segédberendezések, szerszámok, szállítási eszközök ismerete, azok biztonságos használata; színpadi alsógépezetek, süllyedők működésének és használatának ismerete, azok karbantartása; színpadszínti berendezések kezelése és működtetése, forgószínpadok, forgótárcsák, színpadi kocsik biztonságos üzemeltetése és karbantartása; a színpadi felsógépezet biztonságos használata, a díszlettartók, pontemelők, függőnymozgatók működtetése; színpadi dekorációk, díszletek, bútorok biztonságos színpadra állítása, kötözése, rögzítése, szállítása és raktározása; díszletek, bútorok, kellékek kisebb javítása és karbantartása.

A szakképesítés vizsgakövetelménye

Írásbeli vizsga tantárgyai: színháztechnikai és színpadgépészeti ismeretek; gépkezelési és kötözési ismeretek; Színházi működéstan, munkavédelem, biztonságtechnika és tűzvédelem; színháztechnikai és színpadgépészeti gyakorlat.

Szóbeli vizsga tárgyai: Színháztechnikai és színpadgépészeti ismeretek; gépkezelési és kötözési ismeretek; színházi működéstan; munkavédelem, biztonságtechnika és tűzvédelem; színháztechnikai és színpadgépészeti gyakorlat.

A gyakorlati vizsga két részből áll: A jelölt a szakmai képzést folytató intézménytől a vizsga előtt három hónappal szakdolgozati témát kap, melyet önálló munka keretei között fejt ki. A vizsgabizottság előtt szakdolgozatát megvédi. A vizsgát szervező intézmény által meghatározott, és a vizsgabizottság elnöke által jóváhagyott feladat megoldása.

A szakképesítés OKJ azonosító száma: 31 7882 01

Kapcsolódó foglalkozások

Világosító,	Színházi műszaki vezető,
Hangosító,	Színpadtechnikus,
Kellékes.	

A szakképesítéssel betölthető munkakörök

Zsinórpádlás-kezelő,	Alsógépezet-kezelő,
Színházi berendező,	Díszletépítő,
Díszletmunkás.	

A szakmával kapcsolatos további információk részletesen a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet: www.nive.hu honlapján található, Szakképzési dokumentumok címszó alatt.

Kereseti lehetőségek:

Az egyes foglalkozások átlagkereseti statisztikáját – több évre visszamenőleg – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján teszi közzé, a Statisztika menüpontban (egyéni bérek és keresetek statisztikája). Elérhetőség: www.afsz.hu

Elhelyezkedési lehetőségekről tájékozódhat az Állami Foglalkoztatási Szolgálat kirendeltségein, a www.afsz.hu internetes elérhetőségen, vagy mobiltelefonon a <http://wap.afsz.hu> linken.

Kiadja: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal
Felelős kiadó: Pirisi Károly főigazgató

Ez a kiadvány az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával 2005-ben készült. Aktualizálva 2008-ban.
A jelen dokumentum tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság a tárgyra vonatkozó hivatalos véleményét.